

5. Roland, Hubert. Magischer Realismus und Innere Emigration. In: Poetologien deutschsprachiger Literatur 1930-1960, Moritz Baßler, Hubert Roland and Jörg Schuster, Berlin/Munich/Boston, Walter de Gruyter GmbH, 2016, S. 51-76.
6. Scheffel Michael. Magischer Realismus. Die Geschichte eines Begriffes und ein Versuch seiner Bestimmung, Tübingen 1990 (Staffenburg Colloquium. 16), 187 S.
7. Scheffel, Michael. Magischer Realismus. In: Reallexikon der deutschen Literaturwissenschaft, Bd. 2, hg. von Harald Fricke u.a., Berlin, New York 2000, S. 526.
8. Schuster, Jörg. Die vergessene Moderne Deutsche Literatur 1930-1960, Stuttgart: Kröner 2016, 202 S.
9. Stefanović, Maja. Die Begriffsgeschichte des magischen Realismus von der deutschen Malerei bis zur hispanoamerikanische Literatur. In.: FACTA UNIVERSITATIS Series: Linguistics and Literature Vol. 17, No 1, 2019, pp. 11-23.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Світлана Притолок – кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
Наукові інтереси: порівняльне літературознавство, література Німеччини.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Svitlana Prytoliuk – PhD in Philology, Associate Professor of the Department of German Philology and German Language Teaching Methodology at Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University.
Scientific interests: comparative literature, genology, *magical realism*, *German literature*.

УДК 811.111:81'42

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-259-265

**МОВНІ МАРКЕРИ СТРАТЕГІЇ ПРЕЦЕДЕНТУ
В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ БУДЕННОМУ
ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Людмила СУХОВЕЦЬКА (Бахмут, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3345-0764>

suhlv1974@gmail.com

СУХОВЕЦЬКА Людмила. МОВНІ МАРКЕРИ СТРАТЕГІЇ ПРЕЦЕДЕНТУ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ БУДЕННОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ. Стаття присвячена дослідженню лінгвальних маркерів стратегії прецеденту, спрямованої на спонування адресата в англійськомовному буденному політичному дискурсі. Реалізація цієї стратегії має особливості на лексичному та синтаксичному рівнях. Маркери лексичного рівня представлені групою іменників із семантикою зразковості, моделі поведінки, прикметниками і сполучниками із семантикою подібності, займенником “that”, дієсловами “observe, look at” та дієслівними сполученнями із семантикою повчальності. На синтаксичному рівні найактивніша роль належить складнопідрядним реченням.

Ключові слова: стратегія прецеденту, прецедент, буденний політичний дискурс, спонування, зразковість, імперативність.

SUKHOVETSKA Liudmyla. LINGUAL MARKERS OF PRECEDENT STRATEGY IN EVERYDAY ENGLISH POLITICAL DISCOURSE. The article is devoted to the study of lingual markers of the precedent strategy with imperative intention in everyday English political discourse. This kind of discourse is represented by the speech of non-professional politicians, in which common people shape their conceptions about politics, activities of the political institutions and their leaders. In order to modify the activities of politicians in the interests of society, the citizens appeal to precedent phenomena. By doing this the voters encourage the politicians either to follow positive precedence or to avoid negative one. Analysis of the empirical material has revealed that the lingual markers used for the implementation of the precedent strategy belong to the lexical and syntactic levels. The former level is represented by productive use of nouns with the semantics of model behavior “example, style, pattern, mode, way, path, repeat”, adjectives with the semantics of similarity “same, such, similar, equivalent” and conjunctions with the same semantics “like, as”. Frequently the adequate precedent historical situations are introduced into the sentence by the word-combinations “for example, for instance”. The electorate actively use in their speech verbal combinations with the semantics of instructiveness “to take / draw / teach / learn a lesson from, to learn from, to follow the plan / route”. Such verbs as “observe, look at” help to draw the addressee’s attention to the necessary precedence. The demonstrative pronoun “that” serves to establish contact between the realities of today and the existing historical precedents. The syntactic level of the implementation of precedent strategy is characterized by active use of complex sentences with attributive clause, object clauses and circumstantial clause of time. The latter syntactic construction is correlated to the category of “us –them”, where the

component "them" is given positive evaluation, and the component "us" receives negative evaluation, what ruins the classical concept of this opposition.

Key words: precedent strategy, precedence, everyday political discourse, incentive, exemplary, imperative.

Постановка проблеми. Поняття прецедентного феномену виходить за межі мовознавства у традиційному його розумінні й стосується таких наукових студій, як когнітивістика, лінгвокультурологія, соціолінгвістика, психолінгвістика. З цієї причини прецедентність потребує комплексного вивчення із залученням аналізу індивідуальних, етнокультурних, соціальних особливостей представників певної лінгвоспільноти. Дослідницький інтерес до вивчення прецедентності зумовлений не тільки складним характером даного явища, але і його безперечною роллю у формуванні потенціалу впливу на адресата.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поглиблене вивчення проблеми прецедентних феноменів зумовило появу численних досліджень присвячених з'ясуванню природи прецедентності та сутнісних ознак прецедентних одиниць, до яких відносять надособистісний характер, загальновідомість та зрозумілість лінгвокультурній спільноті, символічне значення, рекурентність у мовленні, культурна значущість, суспільна цінність, семантична варіативність (Селіванова, 2011; Нахимова, 2007; Рослицька, 2019).

Значну увагу приділяють лінгвісти визначенню типології та класифікацій прецедентних феноменів. Традиційно в системі прецедентних феноменів виокремлюють прецедентне ім'я, текст, висловлення та прецедентну ситуацію (Красних, 2002). За ступенем універсальності їх розподіляють на універсально / національно / соціумно-прецедентні та автопрецеденти (Красних, 2002; Гудков, 2003). Предметом дослідження ставили функції прецедентних феноменів у різних дискурсах (номінативна, смислотвірна, прагматична, парольна, оцінювальна, маніпулятивна) (Великорода, 2012; Нахимова, 2007; Рослицька, 2019).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на чималу кількість лінгвістичних праць із зазначених вище проблем, вони ще далекі від свого вирішення. Прагматична роль прецедентних феноменів (*надалі* ПФ) у передачі інформації тексту є неперевершеною. Через свою асоціативність та експресивність вони постають ефективним засобом впливу на адресата, активізують його мисленнєву діяльність та сприяють реалізації інтенцій мовця. Слід сказати, що роль ПФ у реалізації саме спонукальної інтенції адресанта на знайшла відображення у сучасних розвідках. Дані досліджень оминули аналіз суто мовних маркерів, притаманних ословленню стратегії прецеденту з метою спонукання адресата до вчинення певних дій, що зумовлює **актуальність** дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою нашої статті є з'ясування репертуару мовних (лексичних та синтаксичних) маркерів реалізації стратегії прецеденту у мовленні виборця. Мета зумовила реалізацію низки **завдань**: проаналізувати природу прецедентності, виявити релевантні ознаки для обґрунтування стратегії прецеденту, навести дефініцію стратегії прецеденту і визначити мовний репертуар для її реалізації у мовленні виборців. **Об'єктом** дослідження є висловлення із спонукальною інтенцією, що містять у своїй структурі прецедентний феномен, **предметом** – лінгвальні маркери таких висловлень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Градуїований характер параметру політичного дискурсу зумовлює його широкий жанровий простір. На нижніх позиціях шкали інституційності розташована сфера буденної політичної комунікації, що представлена мовленням політиків-непрофесіоналів, у якому об'єктивуються уявлення пересічних громадян про політику, діяльність її інститутів та їх лідерів. Однією з інтенційних характеристик мовленнєвої поведінки електорату є спонукальна, у межах реалізації якої відправник повідомлення апелює до прецедентних феноменів з метою модифікації діяльності політиків відповідно до інтересів суспільства.

Прецедентний феномен є унікальним лінгвокультурним фактом, закріпленим в пам'яті спільноти. Він експлікує результати співіснування і взаємовпливу національної когнітивної бази, мови та культури (Богданова, 2016: 55), актуалізує у колективній свідомості певний

змістовий мінімум, пов'язаний із минулим досвідом суспільства, вміщує у собі всю сукупність фонових знань і уявлень, є результатом стереотипізації ситуації.

Визначальним для нашого дослідження є підхід, згідно якого ПФ синтезує у собі вербальні і невербальні прояви, зокрема: суспільні явища, історичні події, особи або постаті, тексти, які є добре відомі і значимими для певної соціальної спільноти (Красных, 2002: 64–65).

Функціонування ПФ відбувається у межах простору, зверненого одним боком до світу реального, іншим боком – до світу ідеального, де нормативні уявлення про людину, світ, суспільство пов'язують із еталоном або стереотипом. Еталон є зразком, з яким порівнюють явища та факти дійсності, мірилом, відповідно до якого оцінюють предмети та явища. Таким еталоном, мірилом і постає прецедентний феномен. Прецедент – це модель для судження про явища, факти, особистості та ситуації.

“Поведінка в певній ситуації, яку розглядають як зразок за інших аналогічних обставин” – є визначенням прецеденту в соціології (СЕС, 2000: 60). Очевидно, що прецедент володіє зразковістю та імперативністю, тобто слугує прикладом для наслідування та орієнтиром для моделювання подальших дій, що надає нам підґрунтя для визначення **стратегії прецеденту**, під якою ми розуміємо спосіб мовленнєвої поведінки адресанта, який передбачає використання знання прецедентних ситуацій як аргумент у спонуканні адресата до дії. Стратегія прецеденту відсилає до типової, «еталонної» ситуації, зразка.

З метою кристалізації прецедентних ситуацій у мовну форму англійськомовні виборці послуговуються засобами лексичного та синтаксичного рівнів. На лексичному рівні провідне місце у виконанні цієї функції належить **іменникам** із семантикою зразковості, моделі поведінки *example, style, pattern, mode, way, path, repeat*. Наприклад: *Norway has a very constructive and involved engagement with the EU. I do hope that the UK will come to understand how well the Efta model would work for us* (Guardian, 2017).

У наведеній рекомендації сполучення *Efta model* конкретизує тип взаємовідносин між Норвегією та Євросоюзом, які можуть слугувати зразком встановлення нових зв'язків між Британією та ЄС в умовах виходу країни із європейського простору.

If Merkel and Hollande were to agree to Putin's terms it would be essentially a repeat of the Munich conference 1938. Next target for Putin would be the Baltic states (Guardian, 2016). Адресант цього висловлення намагається підтримати правильність позиції А. Меркель та Ф. Олланда щодо невизнання анексії території Криму Російською Федерацією шляхом проведення аналогії із Мюнхенською конференцією 1938 року (*a repeat of the Munich conference*). Згідно Мюнхенського договору поступки з боку Лондона та Парижу на користь Гітлеру дозволили приєднати Судетську область Чехії до Німеччини, але не змогли зупинити найбільшу трагедію історії людства – другу світову війну. “Мюнхенська конференція” постає символом політики “поступок”, “заспокоєння” агресора та увійшла у свідомість світової спільноти як хибна, безглузда і отримала негативно-оцінну конотацію.

In Iraq sanctions proved to be prelude rather than alternative to war, a pattern set to be repeated over Iran unless we can mount effective international pressure against plans for an attack (Guardian, 2017). Лексемою *pattern* мовець узагальнює ситуацію запровадження санкцій на Ірак як засіб втримання агресивної політики країни і рекомендує застосувати подібний підхід до Ірану. Тобто, референція маркера *pattern* має одночасно двох-векторну спрямованість – на минуле Іраку і на майбутнє Ірану.

Широким є застосування прийменникових сполучень *for example, for instance*, якими вводиться саме приклад поведінки інших: *For instance, in the European Parliament, the larger states obviously have a greater number of representatives, but shouldn't there be a further democratic body (an upper house) where each member state has the same representation? (for example the U.S. Senate, where each state (regardless of population size) has two senators.)* (Guardian, 2017). У цьому фрагменті адресант критикує принцип функціонування Європарламенту, де більш населені країни мають більше представників у парламенті і пропонує його демократизацію шляхом унаслідування прикладу роботи верхньої палати Сенату США, де кожен штат представлений двома делегатами незалежно від ступеня заселеності штату.

До мовних маркерів стратегії прецеденту належать **прикметники** із семантикою подібності *same, such, similar, equivalent*. Наприклад:

Attlee and Thatcher worked hard to cement their political legacy, so it proved politically difficult to repeal. Labour must think hard about how it does the same (Guardian, 2018). Такі відомі історичні постаті, як К. Еттли та М. Тетчер безумовно входять до когнітивної бази ПФ не тільки британської спільноти. Не дивно, що автор апелює до цих прецедентних імен як до зразків їхньої успішної прем'єрської діяльності, зокрема закріплення результатів політичних та економічних реформ. Саме на це звертає увагу виборець, звертаючись до лейбористів та очікуючи від них подібних підходів до здійснення реформ (how it does the same).

Russia lost the last cold war because of the price of oil and they are going to lose this one in exactly the same way (Guardian, 2017). Прецедентною ситуацією цього висловлення є дієвий вплив зниження цін нафту в період правління американського президента Р. Рейгана, яке згодом сприяло розвалу СРСР і перемозі західної ідеології у холодній війні. Сучасне спостереження виборця за падінням ціни на нафту, яке є головним джерелом економічних прибутків Росії, уможливує зробити прогноз щодо розпаду Російської Федерації у той же спосіб у 21 сторіччі (in exactly the same way).

I am pretty sure, that it is the right vision. How to deliver it, well I believe it requires something similar to what Roosevelt did in the US in the 30's, massive investment in infrastructure and housing, to re-balance the way the economy works, and people move around (Guardian, 2017). Підтримуючи наміри керівника лейбористів Дж. Корбіна запровадити нові транспортні кампанії залізничного характеру в країні, мовець пригадує позитивний ефект від змін в інфраструктурі та житлового комплексу, запроваджених у 30-ті роки 20 століття президентом США Т. Рузвельтом. Апеляція до успішного прецеденту, пов'язаного із позитивно-конотованим антропонімом Рузвельт (*something similar to what Roosevelt did*) постає переконливим аргументом для спонування політиків до реалізації корисних для суспільства кроків.

До мовних ресурсів, які характеризуються семантикою подібності належать **сполучники** *like, as*, якими послуговуються мовці у вербалізації зразкової моделі поведінки. Наприклад: *We need to get back to sensible housing policies like most European countries have and people buy or rent depending on a lifestyle choice and economic ability, without destroying the rental stock* (Guardian, 2017); *Britain should be building low cost, eco-friendly social housing as they do in the Netherlands and Scandinavia* (Guardian, 2017).

Адресанти наведених вище висловлень стурбовані ситуацією житлового фонду в країні. Вони порівнюють ситуацію Британії із іншими країнами (*as they do in the Netherlands and Scandinavia, like most European countries*), вважаючи умови політики будівництва житла для громадян у Нідерландах, Скандинавії та інших Європейських країнах є більш привабливі, бо там будують недороге житло, яке не приносить шкоди для екології і зберігається система орендованого житла. Такі особливості є значущими для мовців, тому вони їх вербалізують як модель для наслідування.

Наслідками референдуму за вихід Британії із Євросоюзу стали певні внутрішні розбіжності і чутно відголоски бажання виходу певних частин із самого Сполученого Королівства. У пошуках знайти спосіб залагодити ситуацію, виборці аналізують політичний устрій інших країн і вбачають переваги у федеральній політичній системі як у Німеччині (*like the Germans*) або пропонують реформувати парламент Англії у бік децентралізації влади, подібно регіональним парламентам Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії: *We should move towards a more federal political system, like the Germans* (Guardian, 2017); *What the UK needs is a devolved regional parliament in England, just like in Scotland, Welsh and NI* (Guardian, 2017).

Активно залучаються мовцями **дієслівні сполучення** із семантикою повчальності *to take / draw / teach / learn a lesson from, to learn from*, та семантикою слідування інструкціям *to follow the plan / route*. Наприклад:

We'd do better economically, socially and morally as a nation if we followed Denmark.... In Denmark, any home or land left empty or unused for six months must be sold, only Danish residents can buy land, and it has a land value tax (Guardian, 2016). У наведеному прикладі розкривається досвід законодавства Данії щодо сфери житлового фонду, згідно якого будь-

яке житлове приміщення або земельна ділянка, яка залишається незайманою протягом шістьох місяців, підлягає продажу, при чому тільки громадянам Данії і за умов внесення певного земельного податку. Спонукальний смисл наведеного прецеденту зосереджений у сполученні *if we followed Denmark*, де лінгвальним маркером постає саме **дієслово** *to follow*.

Лексеми *observe*, *look at* реалізують функцію спрямування уваги адресата до прецедентної ситуації. Наприклад: *The EU will insist that any Brexit trade treaty binds Britain into sticking closely to its rules and that it cannot easily be changed. Simply observe the case of Switzerland, which tried to exclude itself from the rules on free movement of people in 2014. Threatened with losing all its other trade agreements, it backed down* (Independent, 2018).

Контекст ситуації стосується труднощів урегулювання торгових відносин в умовах виходу Британії із ЄС. Прогноз адресанта є песимістичним і ґрунтується на досвіді Швейцарії (*observe the case of Switzerland*), яка спробувала вийти із угоди вільного переміщення людей, але відмовилась від своїх намірів, бо отримала погрозу з боку ЄС одночасно бути позбавленою інших вигідних торговельних угод. Безумовно, що такі прецеденти є національно-значущими, бо їхнє врахування важливе для прийняття доленосних рішень країни.

З метою встановлення контакту між реаліями сьогодення та наявним історичними прецедентами та виборці послуговуються вказівним займенником *that*, наприклад: *It is called "being president." ... Most presidents, throughout history, pardoned early on in their administrations, and pardoned every single month – missing 1 or 2 at most. That is where we need to return* (Washington Post, 2017).

Спочатку автор вербалізує зміст прецеденту – факт того, що в історії демократичних країн цілком природним є для президента приносити публічні вибачення перед суспільством. Потім, використовуючи дейктичну функцію займенника, референтом якої є попередньо висловлена ситуація, автор додає спонукальну частину пропозиції: саме до цього і потрібно повернутися сучасним президентам.

На синтаксичному рівні реалізація стратегії прецеденту виявила тенденцію вживання складнопідрядних речень. Продуктивним способом є вкраплення прецедентної ситуації в конструкції атрибутивного підрядного речення, що приєднуються сполучним займенником *how*. Наприклад: *Instead perhaps take a leaf out of how the Dutch elect their first chamber. Their senate is elected but not directly by the people but by the elected bodies of the provinces (who are elected two years after the second chamber). This makes them somewhat a reflection of the political landscape* (Guardian, 2017).

Спонування змінити систему функціонування палати лордів Великобританії ґрунтується на запозиченні досвіду обрання верхньої палати парламенту Данії (*how the Dutch elect their first chamber*). Уведення прецеденту в структуру спонування здійснюється ресурсом атрибутивного підрядного речення.

Механізм **складного речення із підрядним додатка** уможливорює поєднання спонукального смислу у головній частині речення і прецедентного змісту у підрядній (за допомогою сполучників *what*, *how*). Наприклад: *Eventually, people will realize that Europe should be doing what Australia is doing, intercepting and stopping the migration. And then send them back. ... And you would be doing a good thing by having the country help pay for refugee camps in Turkey...* (Economist, 2017). Прескриптор цього спонування підштовхує Європу проводити міграційну політику за зразком Австралії (*what Australia is doing*) – зупиняти нелегальних мігрантів та повертати їх до таборів біженців і підтримувати фінансово функціонування таких таборів.

У наступному прикладі прецедентна ситуація скасування жахливого податку М. Тетчер вводиться у речення у межах підрядної частини: *Dust off the history books for God's sake, and remind Cameron how Thatcher's Poll Tax bill was removed!* Цей прецедент (*how Thatcher's Poll Tax bill was removed*) слугує орієнтиром для спонування уряду Д. Кемерона скасувати в аналогічний спосіб законопроект приватизації системи охорони здоров'я.

Частотними є **складні речення із підрядним обставини часу** (вводиться *while*, *when*). Наприклад, у наступному спонуванні рекомендується наслідувати приклад Німеччини, Швеції,

де здійснюється державне інвестування банків, які надають підтримку підприємцям, тоді як у Британії подібні дії заборонено: *State aid is banned, they claim – but look at Germany, Sweden and other countries' successful state investment banks supporting enterprise, while we don't* (Guardian, 2017).

Слід наголосити, що функціонування складнопідрядних речень із підрядним часу при актуалізації стратегії прецеденту перетинається із лінгвокогнітивним принципом опозитивності “свій-чужий”. Особливість цієї опозиції полягає в тому, що компонент “чужий” наділяється знаком плюс, а складник “свій” отримує негативну оцінку, що руйнує її традиційний зміст. Як свідчать наші приклади, ця дихотомія поляризує неправильність, хибність або взагалі відсутність певних дій з боку “своїх” та позитивність і цінність діяльності “чужих” – інших держав.

Висновки. Аналіз емпіричного матеріалу виявив, що мовні маркери реалізації стратегії прецеденту належать лексичному та синтаксичному рівням. На лексичному рівні продуктивними є уживання іменників із семантикою зразковості, моделі поведінки, прикметників та сполучників із семантикою подібності, займенника *that*, дієслівних сполучень із семантикою повчальності, дієслів *observe, look at*, які привертають увагу адресата. На синтаксичному рівні для реалізації стратегії прецеденту найактивніша роль належить складним реченням з атрибутивним підрядним, підрядними додатку і обставини часу. Перспективою досліджень є аналіз джерельної бази прецедентних феноменів у спонукальних висловленнях, а також вивчення мовних особливостей інкорпорації прецедентних феноменів у висловлення з іншими мовленнєвими інтенціями.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Богданова І. В. Сугестивний потенціал прецедентних одиниць в українському медійному дискурсі початку XXI ст. : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Донец. нац. ун-т. Вінниця, 2016. – 191 с.
2. Вєликорода Ю. М. Прецедентні феномени в американському медійному дискурсі (на матеріалі часописів «Time» та «Newsweek»). Дис. канд. філол. наук : 10.02.04, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Л., 2012. – 170 с.
3. Гудков Д. Б. Теорія і практика міжкультурної комунікації. Москва: ИТДГК «Гнозис», 2003.– 288 с.
4. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія. М.: Гнозис, 2002. – 284 с.
5. Нахімова Е. А. Прецедентные имена в массовой коммуникации: монографія. Екатеринбург: ГОУ ВПО «Уральский гос. пед. ин-т», 2007. – 207 с.
6. Рослицька М. В. Прецедентне ім'я в політичному дискурсі: формально-семантичні ознаки і соціопрагматичний потенціал (на матеріалі промов президентів України, Польщі та Франції кін. XX - поч. XXI ст.). : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2019. – 357 с.
7. Сєліванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля. К., 2011. 844 с.
8. Социологический энциклопедический словарь. Осипов Г. В., Голенкова З. Т., Костомахина Л. П. и др. М.: Норма. 2000. – 488 с.
9. Economist URL : <https://www.economist.com/node/comments>
10. Guardian URL: <https://www.theguardian.com/uk/commentisfree>
11. Independent URL : <https://www.independent.co.uk/voices>
12. Washington Post URL : <https://www.washingtonpost.com/opinions>

REFERENCES

1. Bogdanova I. V. (2016). Sugesty`vny`j potencial precedenty`x ody`ny`cz` v ukrajyns`komu medijnomu dy`skursi pochatku XXI st. [Suggestive potential of precedent units in the Ukrainian media discourse of the beginning of the XXI century]. dy`s. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. Donecz. nacz. un-t. Vinny`cya, 191 s.
2. Velykoroda Y. M. (2012). Pretsedentni fenomeny v amerykanskomu medijnomu dyskursi (na materiali chasopysiv “Time” ta “Newsweek”) [Precedent-related phenomena in American media discourse (on the basis of “Time” and “Newsweek” magazines)]. Dy`s. kand. filol. nauk: 10.02.04, L`viv. nacz. un-t im. Ivana Franka. L., 170 s.
3. Gudkov D. B. (2003). Teorija i pratatika mezhkul`turnoj kommunikacii. [Theory and practice of intercultural communication]. Moskva: ITDGGK «Gnozis», 288 s.
4. Krasnyh V. V. (2002). Jetnopsiholingvistika i lingvokul`turologija. [Ethnopsycholinguistics and cultural linguistics]. M. : Gnozis, 284 s.
5. Nahimova E. A. (2007). Precedentnye imena v massovoj kommunikacii: [Precedent names in mass communication]. Monografija. Ekaterinburg: GOU VPO «Ural'skij gos. ped. in-t», 207 s. (vzjat` iz ivanovoj).
6. Rosly`cz`ka M. V. (2019). Precedentne im`ya v polity`chnomu dy`skursi: formal`no-semanty`chni oznaky` i sociopragmaty`chny`j potencial (na materialy promov prezy`dentiv Ukrayiny`, Pol`shhi ta Franciyi kin. XX - poch. XXI st.). [Precedent name in political discourse: formal-semantic features and socio-pragmatic potential (case study of the presidents of Ukraine, Poland and France in the late XX - early XXI centuries)]. : dy`s. ... kand. filol. nauk : 10.02.15; L`viv. nacz. un-t im. Ivana Franka. L`viv, 357 s.

7. Selivanova O. O. (2011). *Lingvisty`chna ency`klopediya*. [Linguistic encyclopedia]. Poltava: Dovkillya. K., 844 s.
8. *Sociologicheskij jenciklopedicheskij slovar'*. (2000). [Sociological Encyclopedic Dictionary]. Osipov G. V., Golenkova Z. T., Kostomahina L. P. i dr. M. : Norma, 488 s.
9. Economist URL : <https://www.economist.com/node/comments>
10. Guardian URL: <https://www.theguardian.com/uk/commentisfree>
11. Independent URL : <https://www.independent.co.uk/voices>
12. Washington Post URL : <https://www.washingtonpost.com/opinions>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Людмила Суховецька – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Наукові інтереси: дискурсологія, прагмалінгвістика, політичний дискурс, стилістика.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Liudmyla Sukhovetska – PhD of Philological Sciences, Associate Professor of the Germanic Philology Department, Horlivka Institute for Foreign Languages SHEE «Donbass State Pedagogical University».

Scientific interests: discourse, pragmalinguistics, political discourse, stylistics.

УДК 811.11.112

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-265-272

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК ЗАСІБ СТИЛІСТИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ

Тетяна ТОКАРЄВА (Кропивницький, Україна)

ORCID: ORCID iD 0000-0001-6898-821X

e-mail: tokareva.tatyana29@gmail.com

ТОКАРЄВА Тетяна. ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК ЗАСІБ СТИЛІСТИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ. У статті розглядаються та узагальнюються основні групи фразеологізмів з огляду на їх можливості для створення стилістичного ефекту в текстах різних функціональних стилів німецької мови. Увага акцентується на таких видах фразеологічних зворотів, як фразеологізми, що мають ознаки групи слів, до яких належать ідіоми, подвійні форми, та зворотів, які мають ознаки речення, до яких відносяться прислів'я, приказки, афоризми, крилаті вирази, сентенції та лозунги. Підкреслюється, що, в основному, фразеологізми слугують для вираження образно-емоційної оцінки предметів та явищ у текстах різних функціональних стилів.

Ключові слова: фразеологізми, стилістичний ефект, стилістичне значення, функціональний стиль, оцінне значення, стилістична функція фразеологізмів.

TOKARYEVA Tetyana. PHRASEOLOGISMS AS A MEANS OF STYLISTIC EXPRESSION. The article considers and summarizes the main groups of phraseology in view of their ability to create a stylistic effect in the texts of different functional styles of the German language/ Attention is focused on such types of phraseological inversions as phraseologies that have the feature of a group of words, which include idioms, double forms, and inversions that have the characteristics of sentences, which include proverbs, sayings, aphorisms, winged expressions, sentences and slogans. It is emphasized, that, mainly, phraseology serves in the stylistic arrangement of texts of certain functional styles to express the image-emotional assessment of objects and phenomena. An important aspect is the definition of stylistic functions of phraseology, as they depend on various factors. By areas of use, functional-colored phraseology (phraseology of scientific style, non-terminological phraseology, official-business phraseology) is distinguished. According to the functional style, type of text, stylistic color and other connotations, phraseology can have the following functions: 1) enhancement of clarity and emotionality; 2) expression of personal attitude; 3) strengthening pragmatic influence; 4) euphemistic function. Emotionally expressively colored phraseological units are widely used on oral and written speech, in all functional styles. Phraseology is an effective means of artistic representation. The ability of phraseological units to perform one or another pictorial function is based on their connotative meaning. Phraseologisms are characterized by great imagery, emotionality, expressiveness, stylistic color, potential ability to modify. All this contributes to the dynamism of phraseology, defines them a certain place in the texts of fiction. As a result of the processed material it was found, that neutral phraseology is used in different functional styles, and a group of expressive-phraseological units is used mainly in everyday speech, as well as in texts of fiction and non-fiction.

Key words: phraseology, functional style, stylistic effect, stylistic meaning, evaluative meaning, stylistic function of phraseology.